

## Temat: **Znak krzyża – wstyd, wyzwanie czy wyznanie?**

**Klasa:** VII i VIII szkoły podstawowej.

**Autor katechezy:** mgr Maciej Matoga

### 1. Cele katechetyczne:

#### a) Cele główne

- wskazanie miejsca znaku krzyża w duchowości chrześcijańskiej,
- przekazanie prawdy, że znak krzyża zobowiązuje do reprezentowania konkretnej postawy..

#### b) Cele operacyjne:

- uczeń potrafi powiedzieć, dlaczego krzyż jest świętym znakiem chrześcijan,
- uczeń wyjaśnia, znaczenie znaku krzyża,
- uczeń podaje przykłady, w jakich sytuacja powinien wykonywać znak krzyża oraz jaka prośba do Boga jest z tym związana.

#### c) Kształtowanie postawy:

- uczeń dokładnie wykonuje znak krzyża i jest świadomy wrażenia tym swojej wiary,
- uczeń niewstydnie się wykonywania go w sferze publicznej.

### 2. Słowa klucze:

krzyż, wiara, błogosławieństwo, dziękczynienie, obrona

### 3. Uwagi metodyczne:

#### a) pomoce dydaktyczne:

karteczki, tablica, flamastry (kreda), Pismo Święte, tekst z tekstem przerabianym na katechezie, formularz, sprzęt multimedialny, słownik języka polskiego, prezentacja

#### b) metody:

burza mózgow, formularz – szkielet, rozmowa kierowana

#### c. literatura i środki audiowizualne:

- Pismo Święte,
- Katechizm Kościoła Katolickiego,
- Słownik języka polskiego,
- <https://www.youtube.com/watch?v=MW2DniJvesY>,
- <https://www.youtube.com/watch?v=AYQzeQgjPDc>,
- <https://www.youtube.com/watch?v=FaPs5tqud6k>,
- [https://webcache.googleusercontent.com/search?q=cache:uZ3\\_9RvaSUKJ:https://wiersze.annet.pl/w.,27672+&cd=1&hl=pl&ct=clnk&gl=pl](https://webcache.googleusercontent.com/search?q=cache:uZ3_9RvaSUKJ:https://wiersze.annet.pl/w.,27672+&cd=1&hl=pl&ct=clnk&gl=pl),
- <https://tadeuszczerwik.wordpress.com/category/wiersze/?iframe=true&preview=true%2F&eed%2F>,
- <https://pl.aleteia.org/2017/09/27/czy-po-mszy-swietej-przy-wyjsciu-trzeba-robic-znak-krzyza-woda-swiecona/>,
- <http://dziennikparafialny.pl/2013/kard-ratzinger-o-znaku-krzyza-na-czole-dziecka/>.

#### 4. Plan katechezy:

**A. Wstęp** – czas ok. 12 min.

Modlitwa cytatem z Pisma Świętego,

Ćwiczenie – burza mózgów: DLACZEGO NIEKTÓRZY CHRZEŚCIJANIE WSTYDZĄ SIĘ WYKONYWAĆ ZNAK KRZYŻA?

**B. Rozwinięcie** – czas ok. 25 min.

Interpretacja wiersza: *Dumne drzewo*,

Praca z formularzem: *Znak krzyża w codzienności*.

**C. Zakończenie** – czas ok. 8 min.

Rozmowa kierowana na temat prześladowań chrześcijan i ich dyskryminacji w Europie,

Zaprezentowanie sylwetki św. Jose Sanchez del Rio,

Modlitwa *Ojcze nasz*.

#### 5. Przebieg katechezy:

##### Wstęp:

W ramach modlitwy jeden z uczniów czyta fragment z Pisma Świętego (zał. 1) w intencji młodzieży przeżywającej trudności.

Nauczyciel rozpoczyna katechezę od krótkiej informacji, że ponad 33 mln Polaków to chrześcijanie, dla których świętym znakiem powinien być krzyż. Uczniowie odpowiadają na następujące pytanie zapisane na tablicy lub wyświetlone z prezentacji: DLACZEGO NIEKTÓRZY CHRZEŚCIJANIE WSTYDZĄ SIĘ WYKONYWAĆ ZNAK KRZYŻA?

- a. Wersja 1 – nauczyciel tworzy grupy 4 – 5 osobowy, w których uczniowie zapisują odpowiedzi. Po zakończeniu określonego czasu wybierają jedną z odpowiedzi, którą następnie zapiszą na tablicy.
- b. Wersja 2 – nauczyciel rozdaje uczniom karteczki (opcjonalnie samoprzylepne), na których zapisują swoje odpowiedzi. Następnie podchodzą i przyklejają do tablicy swoje odpowiedzi lub jeden z uczniów zapisuje odpowiedzi.

Podsumowanie wskazujące na najczęściej udzielane odpowiedzi i ukazanie ich powodów. Zapisanie tematu katechezy: *Znak krzyża – wstyd, wyzwanie czy wyznanie?*

##### Rozwinięcie:

Odczytanie fragmentów wiersza „*Dumne drzewo*” (zał. 2) (możliwość wyświetlenia w prezentacji). Katecheza prosi, aby wsłuchując się w treść zastanowili się nad zachowanie osób tam występujących oraz postawy reprezentujące.

Nauczyciel słucha wypowiedzi uczniów, którzy powinni wskazać, że „dumne drzewo” z pych i dumy powoli przechodzi do współczucia i pokory oraz na różne postawy ludzi względem Jezusa. Nauczyciel tak kieruje rozmową, aby uczestnicy wskazali na jedność krzyża z Jezusem i wynikające z tego postawy.

Obejrzenie filmu: „*3 minutowy katechizm 32 W jaki sposób Jezus zbawił nas na krzyżu*”. Krzyż jest znakiem Chrystusowej bezgranicznej miłości Boga do człowieka, wyznaniem naszej wiary ale też konkretnym zobowiązaniem z niego płynącym.

Praca z formularzem (zał. 3). Uczniowie poznają lub sobie przypominają momenty podczas, których powinni wykonać znak krzyża oraz ich znaczenie.

- a. Wersja 1 - Rozdanie uczniom tekstów praca indywidualnej lub grupowej.
- b. Wersja 2 – Wspólna praca z formularzem poprzez wyświetlenie tekstu na tablicy multimedialnej.

Opcjonalne rozwiązanie:

- Na sobie – prośba o Bożą opiekę na cały dzień; (zał. 4 a)
- Na czole dziecka – prośba rodziców o Boże błogosławieństwo nad dzieckiem i przedłużenie ich modlitwy (zał. 4 b); (warto posłużyć się słownikiem języka polskiego, jeśli uczniowie nie rozumieją słowa błogosławieństwo)
- Na chlebie i podczas posiłku – znak dziękczynienia za pokarm i prośba, aby go nie zabrakło; (zał. 4 c)
- Wodą święconą – świadomość zobowiązań wynikających z chrztu w tym uczestnictwo we Mszy świętej. (zał. 4 d)

Podsumowanie ćwiczenia ukazujące, że znak krzyża wyraża naszą wiarę ale też prośbę do wszechmocnego Boga (można zacytować wypowiedź św. Cyryla Jerozolimskiego – zał. 5).

### **Zakończenie:**

Mini wykład o prześladowaniach chrześcijan we współczesnym świecie. Rozmowa kierowana, która ma pokazać, że mało się mówi o dyskryminacji wyznawców Chrystusa w Europie, wskazać powody takiej sytuacji. Pomoc w formie prezentacji mapy prześladowań (slajd).

Uczniowie poznają historię św. Jose Sanchez del Rio, który w obronie wiary i krzyża oddał życie na stronie: <https://www.youtube.com/watch?v=AYQzeQgjPDc> lub <https://www.youtube.com/watch?v=FaPs5tqud6k>.

Zakończenie zajęć modlitwą „*Ojcze nasz*” w intencji prześladowanych chrześcijan i o dar męstwa..

## **6. Materiały Pomocnicze:**

Zał. 1

### **Modlitwa na rozpoczęcie katechezy**

Fragmentem z ewangelii wg św. Jana pomódlmy się za waszych rówieśników, a szczególnie tych których przytłaczają różne problemy:

*„Jezus powiedział do Nikodema: A jak Mojżesz wywyższył węża na pustyni, tak potrzeba, by wywyższono Syna Człowieczego, aby każdy, kto w Niego wierzy, miał życie wieczne. Tak bowiem Bóg umiłował świat, że Syna swego Jednorodzonego dał, aby każdy, kto w Niego wierzy, nie zginął, ale miał życie wieczne. Albowiem Bóg nie posłał swego Syna na świat po to, aby świat potępił, ale po to, by świat został przez Niego zbawiony”. (J 3, 16-18)*

Zał. 2

### **DUMNE DRZEWO**

Na leśnej polanie rosło drzewo cudne,  
Tak bardzo potężne a jakże i dumne.  
Chwaliło się wszystkim, że jest najwspanialsze,  
Że jego konary wśród drzew są najtwardsze. (...)  
Lecz pewnego razu przyszło trzech żołnierz,  
Spojrzeli na drzewo niezbyt byli szczerzy.

Między sobą dialekt wspólnie rozpoczęli  
Chwilę później razem piłą drzewo cięli.  
Śmiali się radośnie mówiąc – to dla króla,  
Dla owego drzewa była to tortura. (...)  
Żołnierze z robotą wnet się uwinęli,

Ociosane drzewo na wóz zaprzęgnęli. (...)

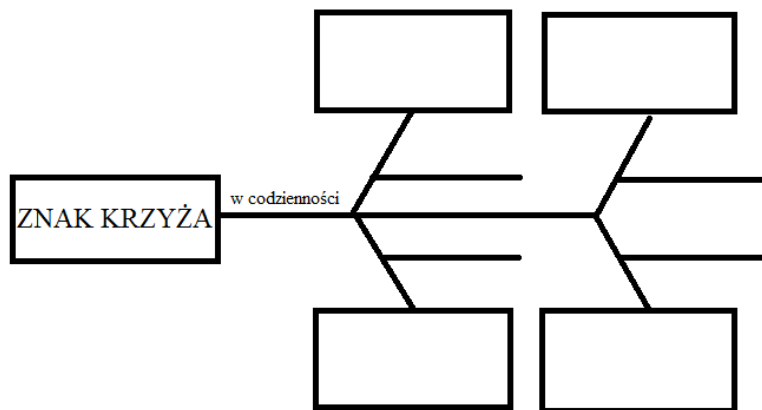
Ono rozwścieczone krzycheć bardzo chciało,  
Było jednak królem i nie wypadało.  
I po małej chwili tłum się zebrał wkoło,  
Drzewo się dziwiło czemu tak wesoło?  
A naprzeciw stanął człowiek z szat obdarty,  
Dźwignął krzyż do góry taki był uparty.  
Ludzi bardzo dziwnie się zachowywali,  
Jedni uśmiechnięci a drudzy płakali.

Gdy doszli do celu dwa krzyże już stały,  
Po co to robiły jaki sens w tym miały?  
Drzewo ułożono na nim Pana tego,  
Gwoźdźmi przybito do krzyża świętego.  
Ludzie skandowali: o królu żydowski!!!  
Czy ty naprawdę jesteś taki boski?  
Drzewo czuło strużki krwi po nim płynące  
Samo też żywicą było tak płaczące.

Teraz zrozumiało co się wokół działo,  
To Jezusa ciało tak go otulało.  
Drzewo było dumne w niebo spoglądało,  
Więc królewskim drzewem naprawdę zostało.

Wiesław Sokół

Załącznik 3



Załącznik 4

a. NA SOBIE

*Do każdego więc, który się przyzna do Mnie przed ludźmi, przyznam się i Ja przed moim Ojcem, który jest w niebie. (Mt 10, 32)*

*„Chrześcijanin rozpoczyna swój dzień, swoje modlitwy i działania znakiem krzyża: ‚W imię Ojca i Syna, i Ducha Świętego. Amen’. Ochrzczony poświęca cały swój dzień chwale Bożej i prosi Zbawiciela o łaskę, która pozwala mu działać w Duchu Świętym jako dziecku Ojca. Znak krzyża umacnia nas w chwilach pokus i trudności”. – KKK 2157*

b. NA CZOLE DZIECKA

*Pan mówił do Mojżesza tymi słowami: Powieście im: «Niech cię Pan błogosławi i strzeże. Niech Pan rozpromieni oblicze swe nad tobą, niech cię obdarzy swą łaską. Niech zwróci ku tobie swoje oblicze i niech cię obdarzy pokojem». Tak będą wzywać imienia mojego nad synami Izraela, a Ja im będę błogosławił”. (Lb 6,22.24-27)*

*„Nigdy nie zapomnę pobożności i pieczołowitości, z jakimi moi rodzice błogosławili znakiem krzyża nas, swoje dzieci, gdy wychodziliśmy z domu; a gdy żegnaliśmy się na dłużej, rodzice kreślili nam znak krzyża wodą święconą na czole, wargach i piersi. To błogosławieństwo towarzyszyło nam, i wiedzieliśmy, iż ono nas prowadzi. Było to unaocznienie modlitwy rodziców, która szła z nami, i wyraz pewności, że opiera się ona na błogosławieństwie Zbawiciela. Błogosławieństwo rodziców było równocześnie swoistym zobowiązaniem nas do nieopuszczania przestrzeni tego błogosławieństwa”.*

Benedykt XVI

c. NA CHLEBIE I PODCZAS POSIŁKU

*Jezus więc wziął chleby i odmówiwszy dziękczynienie, rozdał siedzącym; podobnie uczynił z rybami, rozdając tyle, ile kto chciał. A gdy się nasycili, rzekł do uczniów: «Zbierzcie pozostałe ułamki, aby nic nie zginęło». Zebrali więc, i ułomkami z pięciu chlebów jęczmiennych, które zostały po spożywających, napełnili dwanaście koszów. (Mt 6,12-13)*

*„Pierwszy znak krzyża nożem zrobiony,  
Dopiero potem był podzielony.  
Ta kromka chleba to coś świętego,  
Kto nie był głodny nie pozna tego.  
Gdy pod dostatkiem go ludzie mają,  
I do śmietników go wyrzucają.  
Pomyśl co robisz, możesz żałować,  
Bo kiedyś będzie Ci Go brakować.  
Pomyśl o ludziach co by zrobili,  
Z jakim szacunkiem by Go tulili.  
Ci co są głodni i Go nie mają,  
Tej jednej kromki w koszach szukają”.*

Ze strony: facebook – Przyjaciele Jezusa

d. WODA ŚWIECONA

*Czyż nie wiadomo wam, że my wszyscy, którzyśmy otrzymali chrzest zanurzający w Chrystusa Jezusa, zostaliśmy zanurzeni w Jego śmierć? Zatem przez chrzest zanurzający nas w śmierć zostaliśmy razem z Nim pogrzebani po to, abyśmy i my wkroczyli w nowe życie – jak Chrystus powstał z martwych dzięki chwale Ojca. (Rz 6, 3-5)*

*Kiedy przychodzimy do kościoła na mszę, żegnamy się znakiem krzyża przy użyciu wody święconej, by przypomnieć sobie, uświadomić i w jakiś sposób aktualizować wydarzenie chrztu. To dzięki niemu możemy uczestniczyć w Eucharystii, czyli uobecnieniu męki, śmierci i zmartwychwstania Jezusa. Po to nas ochrzczono, byśmy mogli czerpać z duchowych owoców tej Ofiary. (...) Chrzest był początkiem, Eucharystia jest pełnią. Na tym świecie nie jesteśmy w stanie głębiej zjednoczyć się z Jezusem ukrzyżowanym i zmartwychwstałym, niż poprzez uczestnictwo w Eucharystii.*

Ks. Michał Lubowicki

Załącznik 5

### ZAPAMIĘTAJ

*„Ufnie uczynimy znak krzyża palcami na czole i na wszystkim chlebie, który spożywamy, na kielichu, który pijemy, przy wejściu i wyjściu, przed snem, kładąc się na spoczynek, przy wstawaniu, chodzeniu i spoczynku! Jest on wielką obroną. Nie muszą za niego płacić ubodzy, trudzić się słabi. Od Boga jest dany jako łaska. Krzyż jest znakiem wierzących, postrachem szatanów. W krzyżu odnosi triumf nad nimi wierny, jeżeli się nim znaczy z ufnością. Na widok krzyża przypominają sobie Ukrzyżowanego. Lękają się Tego, który smokowi starł głowę. Ceń tę pieczęć, a ponieważ jest darmo dana, czcij Dobroczyńcę tym więcej!”*

Św. Cyryl Jerozolimski